

Pedagogisch beleid

Datum vaststelling: 9/22

Laatste wijziging: 6/23

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Antroposofische visie en werkwijze	4
Krachtig kindbeeld.....	4
Voorwaarden scheppen voor ontwikkeling	4
Ontwikkelen kent verschillende fases.....	4
De rol van de opvoeder	4
Hoofdstuk 2: De vier pedagogische opvoeddoelen	6
1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid	6
2. Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen.....	8
3. Het bevorderen van sociale competenties.....	10
4. Socialisatie door overdracht van waarden en normen	11
Hoofdstuk 3: Op de groep	14
Stamgroep	14
Babygroepen: Windekind en Wolkewietje.....	14
Peutergroepen: Duimelijntje en Doppejan	14
Verticale groep: Christoffeltje	15
Beroepskracht-kind-ratio	16
Vaste gezichten op de groep	16
Vierogenprincipe	16
Wenbeleid	16
Extra dagdelen en ruildagen.....	17
Hoofdstuk 4: De ontwikkeling van het kind	18
Onze visie op ontwikkeling.....	18
Kindvolgsysteem.....	18
Bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind	18
Mentorschappen	19
Overdracht naar basisschool en BSO	19
Hoofdstuk5: Pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers	20
Pedagogisch medewerkers.....	20
Pedagogisch medewerkers in opleiding en stagiaires.....	20
Vrijwilligers	21
Hoofdstuk 6: Veiligheid en gezondheid.....	22
EHBO en BHV.....	22
GGD	22
Beleid Veiligheid en gezondheid	22

Meldcode kindermishandeling.....	22
Ziekte.....	23
Vaccinaties.....	23
Hoofdstuk 7: Ouderbeleid.....	24

Voorwoord

't Kleine Volkje biedt opvang aan kinderen tussen 0 en 4 jaar op vaste dagen van 07.45 tot 18.30 uur. Binnen zijn er vijf groepen met ieder een eigen leefruimte, keuken en meerdere slaapkamers. Iedere ruimte heeft zijn eigen sfeer, is huiselijk met houten speelgoed, speelhuisjes en warme kleuren en een eigen keuken. Er zijn 2 babygroepen, 2 peutergroepen en 1 verticale groep.

Aan de zijkant van het gebouw hebben wij een prachtige grote tuin een grote zandbak, een glijbaan, heuveltjes, een speelhuisje, slingerende paadjes en veel struiken en bomen.

De kinderen worden verwelkomd door ervaren pedagogisch medewerkers die het kind met aandacht en respect ontvangen en door de dag meenemen. Ieder kind wordt gezien in zijn of haar eigenheid. Met elkaar vormen we een gemeenschap, waarin eenieder zijn eigen kleur mag hebben. Maar zeker zullen we de kinderen ook liefdevol begrenzen en waar nodig het spel ombuigen. Als een kind 'afwijkend' gedrag laat zien, zullen wij het kind niet bijschaven tot het 'goed' gedrag laat zien, maar op zoek gaan naar de onderliggende betekenis van het gedrag. In de dagelijkse overdrachten en in oudergesprekken kijken we hier met elkaar naar.

We bieden de kinderen een duidelijk dagritme en een jaarritme met prachtige jaarfeesten, die we in het klein met kinderen vieren. Bij bepaalde jaarfeesten worden ook ouders uitgenodigd. Zoals bijvoorbeeld met Maria Lichtmis, dan brengen we walnootdopjes met kaarsjes erin naar buiten en leggen die op de aarde.

Iedere dag eten we met elkaar: biologisch fruit in de ochtend, biologisch brood en groente tussen de middag en na het slapen yoghurt met muesli of rauwkost. Bij kinderen onder de anderhalf jaar volgen we nog het ritme van de kinderen zelf.

Wij laten ons inspireren door de antroposofische pedagogiek van Rudolf Steiner (filosoof 1862-1925). Centraal hierin staat de eigenheid van ieder kind en het belang van ontwikkeling van de mens. Zo treden we de kinderen respectvol tegemoet, met een zekere gelijkwaardigheid. Zij ontwikkelen zich aan ons, maar wij ook aan hen. In hoofdstuk 1 kun je meer lezen over onze visie en de uitgangspunten van onze antroposofische werkwijze.

Wij zorgen voor een veilige, rustige omgeving, waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen. In dit beleidsplan kunnen jullie lezen hoe wij deze veilige omgeving inrichten. Wij beschrijven de vier pedagogische basisdoelen van Marianne Rixen Walraven die hierbij van belang zijn en wij laten zien hoe we deze basisdoelen vanuit onze visie invullen (hoofdstuk 2). In de overige hoofdstukken gaan we in op onderwerpen als: 4-ogenbeleid, mentorschappen, kindvolgsysteem, stamgroep, BKR regeling inrichten en vaste gezichtenbeleid (overige hoofdstukken).

Naast dit pedagogische beleidsplan hebben we ook nog een infogids geschreven, waarin ouders kunnen nalezen hoe zich dit beleid concreet naar de dagelijkse opvang van de kinderen op 't Kleine Volkje vertaald en waar ze alle praktische informatie makkelijk kunnen vinden.

Hoofdstuk 1: Antroposofische visie en werkwijze

Wij laten ons inspireren en werken vanuit van het antroposofisch mens- en wereldbeeld dat is ontwikkeld door Rudolf Steiner (1861-1925). Volgens deze visie bestaat de mens uit een lichaam, ziel en geest die zich in fases een leven lang blijven ontwikkelen.

De ontwikkeling van de mens hangt samen met die van de mensheid en de wereld. Het kind komt met bepaalde voornemens en talenten naar de aarde; om er te leren én om te geven, om zelf te groeien en om de wereld te helpen groeien. Op zijn eigen, unieke wijze kan het hier zijn bijdrage gaan leveren aan de samenleving.

Hieronder beschrijven we een aantal uitgangspunten waarop onze werkwijze is gebaseerd:

Krachtig kindbeeld

De antroposofie gaat ervan uit dat ieder mensenkind naar de aarde komt met de eigen expliciete wens om een plan ten uitvoer te brengen. Een plan dat de individualiteit van het kind een stapje verder brengt in zijn ontwikkeling, wat tegelijkertijd inhoudt dat het een bijdrage levert aan de algehele mensheidsontwikkeling.

Ook wordt ervan uitgegaan dat het kind in principe goed toegerust is om dat plan tot ontwikkeling te brengen. Dat resulteert in een krachtig kindbeeld. Het kind vraagt dan eigenlijk alleen om een voorwaarde scheppende omgeving, die hem in staat stelt toegang te krijgen tot zijn eigen vermogens en contact te houden met zijn eigen plan. Een omgeving, die helpt inzicht te krijgen in de wereld om hem heen en leert de gemeenschap waarin hij zich bevindt te begrijpen.

Voorwaarden scheppen voor ontwikkeling

Als volwassene heb je dus vooral de taak om de goede voorwaarde te scheppen zodat een kind zijn intrinsieke wil tot ontwikkeling ook in praktijk kan brengen. Een van de belangrijkste voorwaarden hierbij is om in onze complexe wereld een omgeving te scheppen die afgestemd is op de behoefte en vermogens van het kleine kind.

Om te kunnen ontwikkelen heeft een kind namelijk overschotkrachten nodig. Kinderen die overweldigd worden door een voor hen te complexe, te drukke en te snelle grote-mensenwereld, hebben al hun energie nodig, om lichamelijk en psychisch overeind te blijven. Kleine kinderen hebben een volwassene nodig die hun lichamelijk welzijn goed verzorgd en hun wereld klein, overzichtelijk, voorspelbaar en veilig maak, zodat zij voldoende energie overhouden voor hun eigen ontwikkeltaak.

Ontwikkelen kent verschillende fases

De antroposofie gaat ervan uit dat een mens in verschillende fases ontwikkelt. Iedere fase kent zijn eigen thema's en uitdagingen. Ook is de overtuiging dat de verschillende ontwikkelfases op elkaar opbouwen en elkaar beïnvloeden: De manier hoe je eerdere fases hebt doorlopen heeft invloed op hoe je in een latere fase kunt door ontwikkelen.

Komend vanuit de geestelijke wereld moet het kind in de eerste jaren van zijn bestaan landen op aarde. In deze eerste ontwikkelfase (van 0 tot 7 jaar) is het kind vooral bezig zijn/haar aardse omhulling, het lichaam in te richten, het moet baas worden in eigen lichaam. De fysieke ontwikkeling is als het ware de basis voor de cognitieve en gevoelsmatige ontwikkeling van het kind in de volgende ontwikkelfases.

De rol van de opvoeder

Een kind is geen onbeschreven blad, maar iemand die ergens vandaan komt en op weg is ergens naartoe. Iemand die hier niet toevallig is, maar met bepaalde voornemens is gekomen. Wat het kind de wereld te bieden heeft en wat het nog wil leren is in aanleg al aanwezig.

Naast dat de opvoeder zoals hierboven beschreven de voorwaarden moet scheppen voor een gezonde ontwikkeling, is hij ook partner en begeleider van het kind bij zijn ontwikkeltocht. Om dit te kunnen doen, dient de opvoeder heel goed waar te nemen wat nou het specifieke is van het individuele kind en zijn ontwikkeling.

En niet zo zeer het observerende, metende, classificerende waarnemen dat bij de systeemwereld hoort, maar het nieuwsgierige, liefdevolle, verbindende waarnemen dat we uit de leefwereld kennen. Op zoek naar wie dit kind in wezen is en wat het van de volwassenen om zich heen vraagt!

Dit waarnemen geeft de opvoeder de nodige informatie en inzichten voor goede pedagogische interventies.

Vanuit de geestelijke wereld

Is dit kind tot ons gekomen.

Wij mogen zijn raadselen ontsluiten

Van dag tot dag en van uur tot uur.

Rudolf Steiner

Deze uitgangspunten vormen de basis van het pedagogisch handelen op 't Kleine Volkje. Vanuit deze visie geven we een invulling aan de pedagogische basisdoelen en andere wettelijke eisen. Hoe we dat doen leggen we in de volgende hoofdstukken verder uit.

Hoofdstuk 2: De vier pedagogische opvoeddoelen

Sinds 2005 is ieder kindercentrum verplicht om rekening te houden met de vier basisdoelen van Marianne Rixsen-Walraven, hoogleraar Kinderopvang vanaf 1998. Zij benadrukte dat alleen kwalitatief goede kinderopvang een positieve bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van het jonge kind en formuleerde daarom 4 pedagogische basisdoelen voor de kinderopvang, namelijk

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
- Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen
- Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen
- Socialisatie door overdracht van waarden en normen

We beschrijven navolgend hoe wij deze doelen bij 't Kleine Volkje vormgeven.

1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid

Het eerste basisdoel houdt in dat kinderen zich fysiek en emotioneel veilig voelen op de kinderopvang. Voor een goede ontwikkeling van kinderen is dat veilige gevoel een van de belangrijkste voorwaarden. Een kind dat zich niet veilig voelt, trekt zich terug, durft niet te ontdekken, gaat geen nieuwe contacten aan en kan dus niet profiteren van alle nieuwe kansen en uitdagingen die de opvang biedt.

Wij zijn verantwoordelijk voor de lichamelijke (fysieke) veiligheid van kinderen. Dit houdt in dat binnen- en buitenruimtes en speelmaterialen veilig en schoon zijn. Het betekent ook dat er voldoende en gezonde voeding en voldoende beweging wordt geboden. Er zijn regels en afspraken, gericht op hygiëne en op het voorkomen van onverantwoorde risico's. We zien toe op de veiligheid tijdens speelsituaties binnen en buiten en in contact met elkaar. Pedagogische medewerkers weten wat zij moeten doen als een kind ziek wordt of zich bezeert. (Voor meer informatie zie hoofdstuk *Veiligheid en gezondheid*)

Naast de fysieke veiligheid is het belangrijk dat ieder kind zich thuis voelt op de opvang en op zijn gemak is bij de pedagogisch medewerkers en met de andere kinderen. Gewaardeerd en geaccepteerd om 'zichzelf'. In een emotioneel veilige omgeving durft een kind zichzelf, andere mensen en nieuwe dingen te gaan ontdekken. Wil je een kind emotionele veiligheid bieden, is het van groot belang hoe je als opvoeder reageert in de dagelijkse interactie en hoe je het samenzijn met de kinderen iedere dag opnieuw een veilige liefdevolle vorm geeft.

Hoe doen wij dat bij 't Kleine Volkje?

- Sensitieve responsiviteit
- Vertrouwde gezichten
- Herkenbaar dagritme
- Aandacht schenken, beschikbaarheid en voorspelbaarheid
- Een goede relatie met de ouders

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is hoe je het kind waarneemt, zijn signalen leest en dat juist weet te interpreteren en er passend op te reageren. Onze pedagogische medewerkers nemen de hele dag waar en proberen aan te voelen wat ieder kind nodig heeft aanmoediging of begrenzing, rustig spel of juist meer beweging, even iets voor zich zelf doen of betrekken bij de groepsactiviteit, iets meer hulp of juist het verzoek om het zelf nog een keer te proberen. Zo puzzelen medewerkers vanuit hun vakkundige achtergrond en vanuit een liefdevolle verbintenis met het kind op het juiste antwoord op dat wat het kind laat zien. De pedagogisch medewerkers proberen ook door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken dat zijn aanwezigheid op prijs gesteld wordt en dat het kind in zijn/haar eigenheid wordt gezien en gerespecteerd. Hierdoor zal het kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig voelen. Dit is de basis om een goede band op te bouwen met het kind, het kind vertrouwen te geven in de ander en in zichzelf.

Vertrouwde gezichten

Om de band tussen pedagogisch medewerker en het kind te bevorderen werken pedagogisch medewerkers bij ons op vaste dagen, zodat de kinderen vertrouwd raken met de pedagogisch medewerkers die voor hen zorgen en een hechte relatie kunnen opbouwen. Vanuit deze gehechtheidsrelatie ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje te durven ontdekken en ondernemen. Als het kind zich niet prettig voelt, kan het terugvallen op deze persoon. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van deze hechting en gaan hier zorgvuldig mee om. (Voor meer informatie zie hoofdstuk *Vaste gezichten op de groep*)

Een herkenbaar dagritme

Naast de sensitieve en liefdevolle benadering door vertrouwde pedagogische medewerkers ontlenen kinderen veiligheid door een dagritme waar een duidelijke structuur in is aangebracht. Het terugkeren van dagelijkse dingen vormt een houvast voor de kinderen; ze merken dat de dag verloopt zoals ze dit gewend zijn, waardoor ze kunnen ontspannen en hun krachten kunnen aanwenden voor hun eigen ontwikkeling. Dit zorgt voor een basaal gevoel van veiligheid.

In de kleinschalige babygroepen volgen we in het beginsel het slaap- en eetritme van het kind of helpen het kind om zijn eigen ritme te pakken te krijgen. Een ritmisch voltrekken van de dag is volgens ons een belangrijke voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling. Dit is eerst het eigen individuele ritme en naarmate het kind ouder wordt stroomt het mee op de ritme van de groep in de opvang.

Bij de peutergroepen van 't Kleine Volkje bieden we dan ook een vaste dagstructuur aan. We nemen de tijd voor aankomen, spel, voeding en slapen. Op de groepen hangt er een huiselijke sfeer en doen we de dingen die elk huishouden vraagt: het ophangen van de was, een appelmoesje koken, de afwas, boterhammen smeren. We nemen de kinderen mee in al deze handelingen en zodoende krijgen kinderen de kans om na te bootsen en hun spel te vormen. Het dagritme van de peutergroepen biedt zo voor elk kind een voorspelbare stroom van activiteiten, waarin iedere activiteit zijn eigen tijd en kwaliteit kent. Binnen dit veilige kader laten we de kinderen veel ruimte voor vrij spel en eigen ontdekkingen. Daarbij komen ze van alles tegen om hun veerkracht, zelfvertrouwen, flexibiliteit en zelfstandigheid te vergroten.

De vaste momenten van de dag, zoals eet- en slaaptijden, worden met terugkerende zangspelletjes en spreuken gemarkeerd. Peuters houden van routine en voorspelbaarheid en weten op een gegeven moment alle spreuken en liedjes uit hun hoofd. Zo verzorgen medewerkers en kinderen samen de stroom van de dag.

Aandacht schenken, beschikbaar en voorspelbaar zijn

Emotionele veiligheid bevorderen we door er met aandacht te zijn als het kind ons nodig heeft. Wij scheppen de voorwaarden voor een veilige ontdekkingstocht en zijn een betrouwbare back-up, mocht het kind ondersteuning nodig hebben. Dit is de rode draad voor al ons pedagogisch handelen.

We maken de wereld van het kind behapbaar door het liefdevol te begrenzen. Wanneer we kinderen grenzen laten ervaren, bieden we ze de kans om deze te onderzoeken, frustratie te ervaren en te ontdekken dat vaststaande afspraken ook veiligheid en ontwikkeling kunnen brengen.

We zijn er als een kind ergens tegenaan loopt wat het zelf niet kan oplossen: bijvoorbeeld als een kind gevallen is wordt er door de pedagogisch medewerkers, en vaak ook door andere kinderen, getroost en wordt het gevallen kind gerust gesteld. Een schot bieden en benoemen wat er gebeurde geeft de kinderen basisveiligheid. Hierbij moedigen we het kind aan verdriet, boosheid en schrik te uiten.

Hetzelfde geldt voor kleine conflicten tussen kinderen. De pedagogisch medewerker kijkt goed of de kinderen er zelf uit komen of dat ze hulp nodig hebben. Een ander soort speelgoed aanbieden, een grapje maken, een kind even afleiden of bij je halen, kan vaak al genoeg zijn dat het weer gaat stromen en kinderen zelf verder kunnen.

Ook de lichamelijke verzorging van de kinderen neemt bij 't Kleine Volkje een belangrijke plek in tijdens de dag. Om kinderen behaaglijkheid te schenken, letten de pedagogisch

medewerkers bij 't Kleine Volkje goed op de warmtehuishouding van de kinderen. Wanneer de kinderen warm en comfortabel zijn gekleed, kan het kind de energie gebruiken om te groeien. Het verschonen en aankleden van de kinderen gebeurt op de commode. Het is een moment waarin er echte een-op-een aandacht is en er volle aandacht kan zijn voor de levensprocessen van het kind. Door de handelingen van het verschonen vooraf te benoemen zijn pedagogisch medewerkers voorspelbaar en in contact met de kinderen.

Een goede relatie met de ouders van de kinderen

Ouders vormen een belangrijk onderdeel van de opvang aan kinderen. Juist doordat ouders afwezig zijn, is het voor kinderen van belang om te voelen dat ouders hen met een gerust gevoel achter laten bij 't Kleine Volkje. Het contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers vormt de brug tussen 't Kleine Volkje en de thuissituatie. Pedagogisch medewerkers proberen om bij het brengen en halen de tijd te nemen voor een goede overdracht.

Het is de bedoeling dat er een stevige driehoek wordt gevormd tussen ouders, kind en pedagogisch medewerker in het belang van het kind. Ouders zijn voor ons de eerste deskundigen t.a.v. hun kind. Aanvullend kan de pedagogisch medewerker, door de professionele achtergrond en natuurlijke afstand die zij heeft, ouders ondersteunen en inspireren bij de opvoeding van hun kind.

2. Het bevorderen van persoonlijke competenties van kinderen

Het tweede pedagogische basisdoel is het bevorderen van de ontwikkeling van persoonlijke competenties van kinderen. Het gaat dan zowel om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen als om de ontwikkeling van hun talenten. Persoonlijkheidsontwikkeling gaat over de ontwikkeling van je eigen identiteit of zoals de antroposofie het noemt: de ik-ontwikkeling. Belangrijke elementen hierbij zijn bijvoorbeeld het verwerven van zelfstandigheid en zelfvertrouwen, het ontwikkelen van veerkracht en flexibiliteit en het kunnen omgaan met frustratie en tegenslag. Bij kinderopvang 't Kleine Volkje nodigen we kinderen in veiligheid uit om zichzelf te ontdekken en te ontwikkelen en geven we iedereen de ruimte om dit op eigen wijze en tempo te doen.

Daarnaast dagen we kinderen spelenderwijs uit in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden.

Dit doen wij vanuit het antroposofisch mensbeeld en door:

- stil te staan bij de ontwikkelfase van het kind
- kinderen te stimuleren en positief te bevestigen
- uitnodigende ruimtes en spelmateriaal aan te bieden
- kinderen beeldende taal aan te reiken
- overprikkeling te voorkomen
- aandacht te schenken aan de kwaliteit van slaap en rust

Antroposofisch mens- en wereldbeeld

Vanuit het antroposofisch mens- en wereldbeeld bestaat de mens uit lichaam, ziel en geest, die zich fase-gewijs een leven lang blijven ontwikkelen. Een kind is geen onbeschreven blad, maar iemand die ergens vandaan komt en op weg is ergens naartoe. Iemand die hier niet toevallig is, maar met bepaalde voornemens is gekomen. Wat het kind de wereld te bieden heeft en wat het nog wil leren is in aanleg al aanwezig. Het is aan ons te ontdekken wie het kind is en wat het van ons nodig heeft.

Stilstaan bij de ontwikkelfase van het kind

Het kind krijgt grip op zijn lichaam en de omgeving door veelvuldig zelf te doen. We scheppen daarom voorwaarden voor ervaringsgericht leren. We zorgen voor spelmateriaal wat uitdaagt tot een volgend stapje in de ontwikkeling. Jonge kinderen bootsen alles na, daarom leren ze ook veel van elkaar en van ons. Aan ons om dit bewust in te zetten.

We respecteren het tempo en de manier waarop een kind zich ontwikkelt. In een tijd waarin versnelling een grote rol speelt, willen we het kind juist de tijd geven die het nodig heeft in zijn ontwikkeling. Niet de meetlat van gemiddelden, maar het kind zelf is uitgangspunt.

Vanuit de antroposofische pedagogiek hebben we bijzondere aandacht voor de fysieke ontwikkeling van het kind. Wij zijn ervan overtuigd dat in de periode van 0 tot 6 à 7 jaar de lichamelijke ontwikkeling van het kind centraal staat; de groei en de motoriek. Door veel te spelen en te bewegen wordt het kind 'baas in eigen lichaam'. Het fysieke lichaam vormt de basis voor het tot bloei komen van de eigen individualiteit, waarmee een kind later zijn of haar waardevolle bijdrage tot de wereld kan leveren. De inrichting van 't Kleine Volkje, maar ook de aangeboden activiteiten scheppen uitnodigende voorwaarden voor deze fysieke ontwikkeling. Er is voldoende ruimte om binnen en buiten te bewegen en kinderen kunnen in een huiselijke sfeer op ontdekkingstocht gaan.

Kinderen stimuleren en positief bevestigen

Bij ieder nieuw stapje willen het kind de positieve bevestiging, aandacht en hulp geven die het kind nodig heeft. We willen de pogingen van het kind zien en het kind aanmoedigen het zelf te proberen. De overwinning is dan voor het kind. Daarom willen we frustratie niet wegnemen, soms is dit voor het kind nodig om er zelf te komen. Door kinderen, waar mogelijk, zelf problemen te laten oplossen bouwen we aan autonomie en zelfvertrouwen.

Uitnodigende ruimtes en spelmaterialen aanbieden

Het spel van het jonge kind is niet los te zien van de ontwikkeling van het kind. Door te spelen kan het kind zich de wereld waarin het opgroeit eigen maken.

Het speelgoed op de groepen is weinig gedetailleerd. In zijn spel kan het kind zelf invulling geven aan het aanwezige speelgoed: een auto kan eerst een brandweer zijn, vervolgens een taxi of een vrachtauto. Blokjes in een pannetje kunnen poffertjes zijn, maar een moment later kan het geld zijn waarmee boodschappen worden afgerekend. Dit spelmaterialen geeft ruimte aan de fantasiekrachten en creativiteit die een kind in zich heeft. Waar nodig geven we een richting aan of maken we een begin voor het kind dat moeilijker tot spel komt.

't Kleine Volkje heeft een grote tuin voor de peuters en een kleine omheinde babytuin waarin alle kinderen van de peutergroepen en de oude kindjes van de baby- en verticale groep elke dag buiten spelen. De tuin biedt andere ontwikkelingsmogelijkheden dan de binnenruimtes. Er kan gerend, gefietst en geschommeld worden. Buiten ervaren de kinderen de seizoenen: de zon in je gezicht, stampen in de plassen, wind in je haren en af en toe ook een keer mooie witte sneeuw.

Kinderen beeldende taal aanrijken

Door het kind gedurende de dag te omringen met beeldende taal die aansluit bij de beleavingswereld van het kind, kan het kind betekenis vinden in de woorden die het al kende en proeven aan nieuwe woorden, klanken en de rijkdom hiervan. Door veel te zingen, voor te lezen en gebaren te gebruiken, breidt de woordenschat van de kinderen zich uit. De seizoenen en jaarfeesten bieden ons een mooie en rijke kapstok voor liedjes, spreuken, tafelspelletjes en verhalen. Ook kennen we gedurende de dag vaste spreuken en liedjes om de belangrijke momenten (eten, slapen, opruimen etc.) te markeren.

Overprikkeling voorkomen

In onze moderne wereld zijn we met name gefocust op wat we kinderen aan kunnen bieden om hun ontwikkeling te stimuleren. Het lijkt er bijna op dat we bang zijn dat kinderen in hun ontwikkeling achter kunnen blijven als wij ze niet voldoende stimuleren. Dit heeft soms ook een averechts effect, namelijk dat kinderen door alle stimulans overprikkeld en uitgeput raken. Bij 't Kleine Volkje gaan we daarom heel bewust om met de prikkels waaraan kinderen worden blootgesteld en letten we erop dat kinderen tijdens een rustmoment de opgedane prikkels ook kunnen verwerken.

Kleine kinderen leven met volle overgave in de hen omringende wereld. Zij gaan nog helemaal op in hun zintuiglijke indrukken. Een baby'tje is bijna één en al zintuig en staat open voor de wereld en alles wat zich daar afspeelt. Het kan zichzelf nog nauwelijks afsluiten en heeft onze hulp nodig om niet overprikkeld te raken. Daarom besteden we bij 't Kleine Volkje veel aandacht aan de omgeving waarin het kleine kind vertoeft. Inrichting en

speelgoed worden zorgvuldig gekozen; natuurlijke materialen, kleuren en geluiden zijn van groot belang. Voor bekleding en beddengoed wordt vaak gekozen voor katoen, zijde en wol. Ook de poppen zijn van zachte wol. Het speelgoed is voornamelijk van hout. Hout, katoen, wol en zijde hebben een andere kwaliteit dan plastic en synthetische stoffen.

De kleuren die gebruikt worden zijn zacht en rustig van tint. De slaapruidtes zijn rustig zodat de zintuigen zo min mogelijk worden aangesproken om de overgang naar het slapen eenvoudig te maken. Met audio/visuele apparatuur wordt met terughoudendheid omgegaan. Op het gebied van voeding kiezen we bij 't Kleine Volkje voor kwaliteit. Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van biologische producten waar geen kunstmatige stoffen aan zijn toegevoegd. Ook wordt het suikergebruik beperkt, omdat suiker in smaak overheerst; we geven de voorkeur aan honing of ahornsiroop als zoetstof.

Aandacht voor de kwaliteit van slaap en rust

We zoeken op de dag naar voldoende momenten van rust. We leggen kinderen tot 3 jaar te slapen in een bedje. Voor de grotere kinderen maken we een plekje met een matras in de groepsruimte om uit te rusten. Rust geeft een kind de mogelijkheid prikkels te verwerken, uit te ademen, tijdloos en ongestoord. Het kan openstaan voor indrukken om zich heen zonder dat deze zich opdringen.

Na het uitrusten en slapen is er weer nieuwe energie en kracht om in te stromen in het dagritme van de groep.

In de ritmisch opgebouwde dag wisselen de momenten van (in)spanning en ontspanning elkaar af. Op die manier kan een kind vanzelf herstellen van intensief spel of van buiten spelen waarbij het veel heeft bewogen. Alle opgedane indrukken kunnen verwerkt worden en er is vervolgens weer ruimte voor nieuwe ontdekkingen.

3. Het bevorderen van sociale competenties

Het derde basisdoel is dat kinderen hun sociale competenties kunnen ontwikkelen. Sociale competenties gaan over contacten met anderen in verschillende sociale situaties. In een groep leeftijdsgenoten of ten opzichte van volwassenen, tijdens een georganiseerde activiteit of juist tijdens het vrij spelen. Bij 't Kleine Volkje begeleiden we kinderen in de ontwikkeling van sociale competenties door:

- Momenten van samenzijn te bieden
- Plezier te beleven in het samenzijn en samen doen
- Kinderen te ondersteunen in het opbouwen van relaties
- Te helpen als het botst

Momenten van samenzijn bieden

Een grote toegevoegde waarde van kinderopvang is dat kinderen leren om onderdeel te zijn van een groep. Dat zij zichzelf gespiegeld zien in de kinderen om hen heen. En voorbeeld nemen aan hun leeftijdsgenootjes. Door samen te zijn en anderen te ontmoeten leert het kind ook dat het een eigenheid is. Juist in de eerste jaren ligt de eigenheid van elk individueel kind nog aan de oppervlakte en geeft het grote vreugde om nog zonder conventies en aangeleerd gedrag (je)zelf te mogen ontdekken.

De momenten waarin kinderen het groepsproces ervaren zijn:

- Bij het binnen- en buitenspelen
- Bij de verschillende tafelmomenten gedurende de dag
- Bij het zingen en tijdens vieringen
- Bij het lezen van boekjes of andere activiteiten
- Terwijl er klusjes worden gedaan

Als pedagogisch medewerker is het van groot belang om naast de individuele aandacht voor elk kind, ook aandacht te schenken aan het groepsproces. Daarvoor is het nodig om van een afstandje goed te kijken wat er precies gebeurt, bijvoorbeeld wanneer kinderen buiten spelen. Wie trekken er met elkaar op? Hoe wordt er gecommuniceerd? Is het sociaal veilig voor alle kinderen?

Plezier beleven in het samenzijn en samen doen

De gezamenlijke momenten worden bij 't Kleine Volkje met veel liefde en aandacht verzorgd. Ze worden gemarkeerd door mooie rituelen, liedjes en spreuken, bij het eten staat een bloemetje op tafel of andere dingen die bij de seizoenen passen, voor de maaltijden wordt vaak zelf gekookt of gebakken. Door deze uiterlijke verzorging en innerlijke aandacht beleven kinderen het samenzijn als fijne momenten en beleeft men met elkaar plezier aan de dag.

Naast de dagelijkse rituelen biedt ook de voorbereiding en het vieren van de jaarfeesten een rijke bron aan het vreugdevolle beleven van samenzijn en gemeenschap. Het delen van ervaringen, de gezamenlijke voorpret en het samen genieten van het feestelijk moment en het herbeleven van het feest in het spel daarna, schept verbinding en het fijne gevoel onderdeel van een geheel te zijn: Een geheel dat draagt en dat een veilige basis vormt voor het vinden van je eigen geluid, het ontdekken van je eigen weg en het ontwikkelen van je eigen individualiteit. Ik word je aan de ander!

Ondersteuning bieden in het opbouwen van relaties

Onderdeel uitmaken van een groep draagt bij aan de sociale kennis en vaardigheden van kinderen. De kinderen oefenen in het zich kunnen verplaatsen in de ander, kunnen communiceren, samenwerken, op elkaar wachten, naar elkaar luisteren, waardering tonen naar elkaar, conflicten aangaan en oplossen.

Door in het samenzijn ook voor elkaar te mogen zorgen/elkaar te helpen, leren kinderen elkaar te waarderen en om wat voor elkaar over te hebben.

Behulpzaam zijn en rekening houden met elkaar is belangrijk bij 't Kleine Volkje. De pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld en helpen de kinderen hiermee waar nodig. Op de groepen worden de kinderen begeleid in hun interacties, waarbij ze spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden opdoen. Zo stellen we kinderen in staat steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.

Helpen als het botst

Wanneer er een conflict is tussen kinderen, laten we ruimte om eerst zelf te proberen het probleem op te lossen. In veel gevallen lukt het kinderen al heel goed om tot een oplossing te komen.

Op die manier kunnen kinderen hun eigen grenzen en de grenzen van de ander ervaren. Door als pedagogisch medewerker wel aanwezig te zijn zonder je erin te mengen, voelen kinderen zich sterker en zullen ze de volgende keer weer zelf naar een oplossing zoeken. Soms is het wel nodig om in te stappen, bijvoorbeeld wanneer onveilige situaties ontstaan of een van de partijen eigenlijk niet tevreden is met de oplossing.

Kleine kinderen hebben nog geen moreel besef. Ze denken vanuit zichzelf en hun inlevingsvermogen is nog niet ontwikkeld. Hun gedrag is daarom per definitie niet goed of slecht, ze proberen gewoon dingen uit, geleid door hun eigen waarnemingen en gevoelens. Hier moet in hun leefomgeving, dus ook bij de opvang, ruimte en respect voor zijn. Langzamerhand kan het kind leren dat zijn handelen consequenties heeft voor anderen en dat de ruimte die het kind voor zichzelf opeist de ruimte voor iemand anders kan beperken. Vanuit dit besef kan het kind met behulp van de pedagogisch medewerker leren rekening te houden met een ander en wordt de zin van regels en afspraken begrijpelijk.

4. Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Het vierde basisdoel waar de opvang aan werkt, is de socialisatie van kinderen. Kinderen moeten de kans krijgen om de waarden en normen te leren kennen van de samenleving waar ze deel van uitmaken. We willen voorleven hoe we respectvol met elkaar omgaan. Dit doen we door:

- nabootsbaar te zijn in ons handelen en in onze communicatie
- aandachtig te zijn en waarachtig te zijn in ons handelen
- respect, eerbied en dankbaarheid te tonen voor de wereld om ons heen
- normen en waarden te hanteren die passen bij de ontwikkelingsfase van het kind en die aansluiten bij zijn individualiteit

Nabootsbaar zijn in ons handelen en onze communicatie

Belangrijker dan het aanleren van normen en waarden is het voorleven hiervan. Het gedrag en de morele kwaliteit van de opvoeder (ouder of pedagogisch medewerker) is van essentieel belang. Als de omgeving 'goed' is, zal het identificatieproces optimaal op gang komen. De drang tot nabootsing die elke peuter en kleuter eigen is, werkt ook hier positief uit op het kind.

Het nabootsen is niet een kopiëren van uiterlijk gedrag. Een kind neemt actief de intenties en innerlijke houding van mensen om zich heen waar. Hij beweegt als het ware mee en van binnenuit ontstaat dan het uiterlijke gebaar.

Dit vermogen van nabootsen biedt veel pedagogische handvatten. Het voorbeeld werkt vaak sterker dan corrigeren. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie. Het gaat bij het broodjes bakken bijvoorbeeld niet alleen om de activiteit zelf, maar het gaat er ook om dat de kinderen merken dat pedagogisch medewerkers plezier beleven, respect hebben voor het werk van de boer en de molenaar en het bakken van de broodjes met de kinderen serieus nemen.

Aandachtig en waarachtig zijn in ons handelen

Bij 't Kleine Volkje is de zorg voor de kinderen, de ouders, elkaar, het gebouw, de planten, maar ook de wereld buiten het hek heel belangrijk. Door aandachtig te zijn in ons handelen, brengen we de zorg voor het leven en onze omgeving over op de kinderen.

'Waarachtig' zijn in ons doen en laten is van groot belang voor de morele ontwikkeling van kinderen. Het voorbeeld van de pedagogisch medewerkers wordt tot in detail nagebootst door de kinderen.

Kwaliteit en echtheid zijn hierdoor van levensbelang. Dit zie je bijvoorbeeld ook terug in de voeding die wij aanbieden: geen kunstmatige toevoegingen, maar eerlijke en volle voeding. Of bij het speelgoed van natuurlijke materialen wat wij gebruiken: Een houten blok is net zo zwaar als het eruit ziet en een met wol gevulde pop wordt lekker warm als je haar een tijdje tegen je aan hebt. De zintuigen worden niet voor de gek gehouden en doen ware, echte ervaringen op.

Respect, eerbied en dankbaarheid tonen voor de wereld om ons heen

Als een kind volwassenen respectvol met de omringende wereld zien omgaan, leert een kind zijn eerbied krachten ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen wordt door de pedagogisch medewerkers in hun dagelijkse bezigheden geoefend. Er doen zich tijdens een dag steeds weer gelegenheden voor om verwonderd te zijn, met eerbied en aandacht naar iets te kijken.

Voor het eten zeggen we een spreuk met de kinderen. Het eten zien we als iets kostbaars, waarmee we niet spelen en wat we niet weggooien. Als speelgoed kapot gaat, kijken we eerst of we het kunnen maken i.p.v. het weggooien en vervangen.

Op die manier kun je dankbaar zijn voor wat het leven heeft te bieden. Dit gevoel kan door de kinderen worden ervaren en er kan zich een eigen gevoel van dankbaarheid ontwikkelen.

Respect voor de natuur en ieder seizoen komt ook tot uiting in meebeleven van de jaarfeesten. Deze zijn sterk verbonden met de seizoenen. De jaarfeesten die met het kleine kind gevierd worden, komen op een eenvoudige manier tot uitdrukking in liedjes, verhalen en spelletjes. De pedagogisch medewerkers geven de sfeer mee die past bij elk jaarfeest. In de groepsruimte staat een 'seizoenstafel' die samen met de kinderen verzorgd wordt. Het feest beperkt zich niet tot die ene dag maar strekt zich uit over weken van voorbereiden en nabeleven. Het ene feest wordt grootser gevierd dan het ander. De jaarfeesten zijn: Driekoningen, Maria Lichtmis, Carnaval, Palmvasen, Pasen en Pinksteren, Sint Jan, Sint Michaël, Sint Maarten, Advent, Sint Nicolaas en Kerstmis

Normen en waarden hanteren die passen bij de leeftijd en het individuele kind

Normen en waarde moeten gerelateerd worden aan de leeftijd van een kind. Een tweejarige bijvoorbeeld heeft sterk de behoefte uitdrukking te geven aan zijn/haar individualiteit. Voor hen is het belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen wat wel en niet van hem/haar is. Hij/zij wil daarom ook speelgoed niet met anderen delen. Juist als opvoeders in staat zijn deze behoefte van het kind te respecteren, zal het kind uiteindelijk meer

inlevingsvermogen ontwikkelen dat nodig is om echt vanuit zichzelf met anderen te delen. Uiteraard moet er gedeeld worden in de groep kinderen en moet elk kind leren rekening te houden met de anderen kinderen. Maar dit kan ook doordat de pedagogisch medewerker duidelijke grenzen stelt en af en toe rustig ingrijpt zonder het kind al te moralistisch te corrigeren. En tenslotte moeten normen en waarden gerelateerd worden aan het individuele kind. Waar het ene kind juist moet leren om zich wat in te houden, zal het andere kind gestimuleerd moeten worden om vaker de ruimte te nemen en op de voorgrond te treden.

Hoofdstuk 3: Op de groep

Stamgroep

Ieder kind op 't Kleine Volkje heeft zijn eigen stamgroep. Wij streven ernaar kinderen altijd op hun eigen stamgroep op te vangen. Kinderen opvangen in een andere groep dan de eigen stamgroep, druist in tegen de pedagogische visie van 't Kleine Volkje. Soms komen we er toch niet onderuit, bijvoorbeeld wanneer een leidster 's ochtends vast zit in het verkeer of overdag ineens ziek wordt. Ook kan het in de vakantietijd zo zijn dat wij er voor kiezen om twee groepen samen te voegen.

In de plaatsingsovereenkomst vragen we daarom aan ouders om toestemming dat kinderen bij wijze van uitzondering ook in een andere groep dan hun stamgroep kunnen worden opgevangen. Kinderen worden dan meestal opgevangen in de ernaast liggende groep. Uiteraard wordt hierbij altijd rekening gehouden met de maximale hoeveelheid kinderen per leidster en per ruimte.

Hieronder een overzicht van de leeftijdsopbouw, omvang en werkwijze van de stamgroepen.

Babygroepen: Windekind en Wolkewietje

Leeftijdscategorie:	10 weken tot 2 jaar.
Aantal kindplaatsen maximaal:	8
Aantal pedagogisch medewerkers:	2

't Kleine Volkje heeft twee babygroepen met maximaal 8 kinderen. Op deze groepen werken twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerker 1 werkt van 7.45 tot 17.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur; pedagogisch medewerker 2 werkt van 8.45 tot 18.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur.

De babygroepen bieden van maandag tot en met vrijdag hele dagopvang van 7.45 tot 18.30 uur.

De babygroepen zijn een zogenaamde horizontale groep. Dit houdt in dat het leeftijdsverschil tussen de kinderen klein is. Kinderen kunnen komen wennen vanaf 10 weken en gaan met uiterlijk twee jaar over naar de volgende groep.

De babygroep biedt voor de allerkleinsten de rust die zij nodig hebben. Ieder kind kan zijn eigen eet- en slaapritme hebben. De babygroepen hebben hun eigen omheinde "babytuin", maar kunnen ook gebruik maken van de grote bostuin. Hier kunnen de wat grotere kinderen in de zandbak spelen en hun eerste stappen ook buiten oefenen.

Peutergroepen: Duimelijntje en Doppejan

Leeftijdscategorie:	2 tot 4 jaar (bij uitzondering tot 5 jaar).
Aantal kindplaatsen:	16
Aantal pedagogisch medewerkers:	2

Op de peutergroep kunnen dagelijks maximaal 16 kinderen worden opgevangen. Op deze groep werken twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerker 1 werkt van 7.45 tot 17.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur; pedagogisch medewerker 2 werkt van 8.45 tot 18.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur.

De peutergroepen bieden van maandag tot en met vrijdag dagopvang aan van 7.45 tot 18.30 uur.

Ook de peutergroepen zijn horizontale groepen.

Op de peutergroepen is er één dagritme waar de kinderen in worden meegenomen. Er zijn vaste momenten voor drinken, fruit en brood eten, buiten spelen, een verhaal voorlezen en slapen.

Daarnaast worden er door de pedagogisch medewerkers allerlei activiteiten met de kinderen gedaan: broodbakken, appelmoes maken, de was ophangen, het speelgoed schoonmaken en verzorgen, seizoensgebonden knutsels maken, etc.

Voor de peuters is er een grote tuin waar ten minste één, maar doorgaans twee maal per dag buiten wordt gespeeld.

Binnen deze groepen worden kinderen in principe tot 4 jaar opgevangen, tot zij naar school gaan. In overleg met ouders en school is er de mogelijkheid om kinderen langer op te vangen. Bijvoorbeeld wanneer het kind nog niet op school terecht kan tot na de zomervakantie.

Verticale groep: Christoffeltje

Leeftijdscategorie:	0 tot 4 jaar (bij uitzondering tot 5 jaar)
Aantal kindplaatsen:	12
Aantal pedagogisch medewerkers:	2

't Kleine Volkje kent één verticale groep. Hier worden dagelijks kinderen van 0 tot 4 jaar opgevangen. De maximale groepsgroote van deze groep bedraagt 12 Kinderen. Op deze groep werken twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerker 1 werkt van 7.45 tot 17.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur; pedagogisch medewerker 2 werkt van 8.45 tot 18.30 uur met 45 minuten pauze tussen 12.30 en 15.00 uur.

Deze groep biedt van maandag tot en met vrijdag hele dagopvang aan van 7.45 tot 18.30 uur.

Door de leeftijdsverdeling binnen de groep voelt het meer aan als een gezinssituatie waar kinderen van verschillende leeftijden samen komen. Hierdoor leren de kinderen omgaan en rekening houden met kinderen van andere leeftijden. De wat oudere kinderen hebben hierbij aan de ene kant nog af en toe de mogelijkheid om te vertoeven in de wereld van het hele kleine kind, maar kunnen ook al "helpen" bij het verzorgen, troosten, vermaken van de baby'tjes. De jonge kinderen zien de oudere kinderen in hun spel. Dit vinden ze erg leuk en je ziet ze dan ook snel dit spel nabootsen.

De verticale groep biedt voor de oudere kinderen binnen de groep één dagritme aan met vaste momenten voor eten, drinken (buiten)spelen en slapen. Daarnaast wordt voor de baby's zoveel mogelijk hun eigen ritme gevolgd. Voor de allerkleinste biedt Christoffeltje de rust die zij nodig hebben. Voor de oudere kinderen van de groep bieden de pedagogisch medewerkers activiteiten aan zoals op de andere peutergroepen.

Ook deze groep maakt gebruik van de grote bostuin. Hier kunnen de grotere kinderen lekker ontdekken en spelen en kunnen de baby's veilig verblijven in de omheinde babytuin.

In de verticale groep worden kinderen in principe tot 4 jaar opgevangen, tot zij naar school gaan. In overleg met ouders en school is er de mogelijkheid om kinderen langer op te vangen. Bijvoorbeeld wanneer het kind nog niet op school terecht kan tot na de zomervakantie. Ook kan er voor sommige kinderen die bijvoorbeeld wat meer uitdaging nodig hebben voor gekozen worden om ze met 3 jaar te laten overgaan naar een van de peutergroepen.

Beroepskracht-kind-ratio

De beroepskracht-kind-ratio (BKR) is het aantal pedagogisch medewerkers in verhouding tot het aantal kinderen op de groep. Deze verhouding is afhankelijk van de leeftijd van de aanwezige kinderen. Voor het bepalen van de juiste BKR volgt 't Kleine Volkje de landelijke richtlijnen (www.1ratio.nl).

Op 't Kleine Volkje wordt afgeweken van de BKR tijdens de pauzetijden en aan het begin en aan het einde van de dag. Deze afwijking is nooit meer dan in totaal 3 uur per dag.

Tijdens de pauzetijden slapen de meeste kinderen waardoor minder toezicht noodzakelijk is. Hoe laat leidsters over het algemeen met pauze gaan is hierboven per groep vermeld. Deze tijden kunnen soms, bijvoorbeeld als de situatie op de groep erom vraagt, afwijken van boven vermelde pauzetijden. De totale pauzeduur is nooit meer dan 1,5 uur.

Ook aan het begin en aan het einde van de dag als er maar één leidster op de groep staat, kan het zijn dat er van de BKR wordt afgeweken. Omdat de kinderen dan geleidelijk worden gebracht en gehaald is deze tijd over het algemeen vrij kort. Elke groep heeft voor het begin en het einde van de dag bepaalde routines ontwikkeld die ervoor zorgen dat de dienstdoende beroepskracht voor de korte periode dat van de BKR wordt afgeweken veilig toezicht kan houden op de aanwezige kinderen.

Vaste gezichten op de groep

Vanuit pedagogisch oogpunt streven wij ernaar zoveel mogelijk vaste medewerkers op vaste dagen in te roosteren. Als niemand ziek is of met vakantie, dan werken de pedagogisch medewerkers volgens het basisrooster. Dit rooster geeft vier á vijf vaste pedagogisch medewerkers per groep aan die twee of drie vaste dagen in de week werken.

Aan ieder kind wordt één pedagogisch medewerker als mentor gekoppeld (voor meer informatie zie hoofdstuk *Mentorschap*). Voor kinderen onder het jaar zijn er twee pedagogisch medewerkers "het vaste gezicht" op de groep, voor kinderen van 1 tot 4 jaar drie pedagogische medewerkers. Op de dagen dat het kind komt, is altijd één van deze twee cq drie pedagogisch medewerkers werkzaam.

Af en toe zijn pedagogisch medewerkers afwezig door ziekte of vakantie en vrije dagen. Het beleid van 't Kleine Volkje is dat maar één pedagogisch medewerker per groep vrij kan nemen zodat altijd een vertrouwd en bekend gezicht voor de kinderen aanwezig is.

Wanneer iemand ziek is of vrij heeft, proberen wij een andere vaste leidster of vaste invalkracht in te roosteren. Het voordeel van vaste invalkrachten is dat zij al bekend zijn met de werkwijze van 't Kleine Volkje en na verloop van tijd de kinderen leren kennen.

Vierogenprincipe

Het vierogenprincipe houdt in dat altijd een volwassene moet mee kunnen kijken of luisteren met de andere pedagogisch medewerkers. Dit betekent dat een pedagogisch medewerker nooit alleen in het gebouw is, zolang er kinderen zijn. Dat de babyfoons altijd aan staan in de slaapkamers, dat er veel glazen deuren en ramen zijn en ruimtes overzichtelijk zijn. En ook dat er een open vraagcultuur is en duidelijke gedragsrichtlijnen.

Wenbeleid

Bij 't Kleine Volkje besteden wij veel aandacht aan het wennen. Het jonge kind moet aan veel wennen: aan de pedagogisch medewerkers, aan de andere kinderen en aan een andere ruimte. Zich veilig en vertrouwd voelen gaat niet van het ene op het andere moment. Dit is een proces wat rustig moet worden opgebouwd en bij ieder kind anders verloopt. Daarom nemen wij hier twee weken de tijd voor en bouwen we de uren langzaam op.

Een kind dat 2 dagen naar de opvang komt, went op de eerste dag 2 uur en op de tweede dag 4 uur. In de tweede week went het dan een keer 6 uren (op dag 3) en 8 uren op dag 4.

Een kind dat 3 dagen naar de opvang komt, went in de eerste week de eerste dag 2 uur en vervolgens 2 keer 4 uur. In de tweede week komt het dan 2 keer 6 uur en op de zesde dag 8 uur.

Als het wennen goed verloopt, mag het kindje vanaf week 3 hele dagen komen. Per kind wordt de wennperiode met ouders besproken. Indien nodig wordt een andere opbouw van uren gekozen of wordt aan de ouders gevraagd meer tijd te nemen voor het wennen. Ook voor de overstap van de babygroep naar de peutergroep wordt er rustig de tijd genomen zodat het kind kan wennen aan de volgende groep. Ook hierin zit er een opbouw in uren, het kind is steeds een wat groter deel van de dag op de nieuwe groep. Het wennen bij de peutergroep begint gemiddeld 3 weken voor de overstap en wordt zo veel mogelijk afgestemd op de behoeften van het desbetreffende kind.

Extra dagdelen en ruildagen

Kinderopvang 't Kleine Volkje is, vanuit pedagogische overwegingen, in principe geen flexibele opvang. Voor kinderen is een stabiele basis zeer belangrijk. Dit kunnen wij alleen bieden wanneer kinderen in een groep opgevangen worden, als de samenstelling stabiel is en zo veel mogelijk door dezelfde pedagogisch medewerkers begeleid wordt. Dit betekent dat we terughoudend zijn in het verkopen van extra dagdelen en het toestaan van ruilen van dagen.

Echter indien de beroepskracht-kind-ratio het toelaat, is het mogelijk om incidenteel een extra dag af te nemen of een dag te ruilen. Ook hier geldt dat dit alleen kan als beroepskracht-kind-ratio en het vaste gezichten beleid dit toelaten.

Naast de beroepskracht-kind-ratio en het vaste gezichtenprincipe wordt hierbij ook steeds het welzijn van het kind afgewogen. Kent het kind de pedagogisch medewerkers van de aangevraagde dag niet en/of is het een kwetsbaar kind, dan ontraden we een ruil- of extra dag. Ook zijn we terughoudend om een kind meer dan 3 dagen naar de opvang te laten komen. Dit is voor de meeste kinderen te veel en doen we liever niet.

Hoofdstuk 4: De ontwikkeling van het kind

Onze visie op ontwikkeling

Ieder kind is uniek. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen individuele manier, maar bij elk kind zijn veelal dezelfde ontwikkelingsfasen te onderscheiden. Een kind leert zich om te rollen, gaat kruipen, zet zijn eerste stapjes. Een kind begint met brabbelen, krijgt begrip voor de taal die het om zich heen hoort en leert zijn eerste woordjes. De manier waarop ieder kind zich elke ontwikkelingsfase eigen maakt, maakt het kind uniek.

Vanuit de antroposofische visie is het van belang dat een kind de ruimte, de rust en de mogelijkheden krijgt die ontwikkelingsfasen door te maken, die hem later tot een zelf denkend, zelf voelend en zelf handelend mens maakt. Hierbij is het belangrijk om zorgvuldig de ontwikkeling van kinderen te volgen. Het is de kunst om te zien wanneer een kind zijn eigen tempo kiest en wanneer een kind belemmeringen ervaart en dus hulp en stimulans nodig heeft.

Door een kind goed te observeren en dat aan te bieden wat het nodig heeft, kan een kind zich ontwikkelen naar zijn mogelijkheden en opgroeien op een wijze die past bij de eigenheid van een kind.

Bij 't Kleine Volkje is er veel aandacht voor ieder individueel kind. Pedagogisch medewerkers kijken naar ieder kind en stellen daarbij de vraag: wat vraagt dit kind van ons? Zo proberen zij op de behoeften van ieder kind aan te sluiten.

Kindvolgsysteem

Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van een kindvolgsysteem waarin de ontwikkeling van ieder kind regelmatig en zorgvuldig door pedagogisch medewerkers wordt geobserveerd en bijgehouden. Dit wordt gedaan door observaties aan de hand van zowel gesloten als open vragen. Dit kindvolgsysteem wordt de gehele tijd dat het kind bij 't Kleine Volkje wordt opgevangen bijgehouden door de mentor. Het groeit mee van baby- naar peutergroep en biedt ook de mogelijkheid tot overdracht naar de basisschool.

Door het zorgvuldig observeren van de kinderen kunnen pedagogisch medewerkers hen de nodige ondersteuning bieden in hun ontwikkeling en worden mogelijke bijzonderheden vroegtijdig signaleerd.

Bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind

Mocht er tijdens de opvang door de mentor van een kind signaleerd worden dat het kind belemmeringen ervaart in zijn/haar ontwikkeling, kan de mentor terugvallen op het zorgplan. In dit zorgplan worden de stappen beschreven die genomen kunnen worden in een situatie waarbij er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind. Dit kan dienen als leidraad om in samenwerking met ouders te komen tot een plan om het kind te stimuleren en te ondersteunen in zijn/haar ontwikkeling.

Pedagogisch medewerkers hebben binnen 't Kleine Volkje een signalerende functie. Zij voorzien ouders van advies en verwijzen hen indien nodig door naar passende (externe) instanties voor verdere ondersteuning.

De pedagogisch medewerkers kunnen met zorgen over een kind altijd bij de locatieleider en de pedagogisch coach terecht om advies in te winnen over de stappen die genomen kunnen worden.

Mentorschappen

Ieder kind heeft zijn eigen mentor. De mentor bouwt een extra band op met deze kindjes, waarin zij met veel aandacht probeert in te voelen wat ieder kind nodig heeft. De mentor volgt de ontwikkeling van haar mentorkinderen, onderhoudt het oudercontact en leidt de kindbesprekingen over deze kinderen tijdens de groepsvergadering.

Binnen het team bespreken de pedagogisch medewerkers samen wie de mentor van het kind wordt. Dit is doorgaans de pedagogisch medewerker die het kind het vaakst op de groep zal zien. Zo heeft elke pedagogisch medewerker een vaste groep kinderen waar zij mentor van is. Zij voert met de ouders het kennismakingsgesprek, oudergesprekken, doet observaties en volgt het kind structureel in de ontwikkeling mede door middel van het aanwezige kindvolgsysteem. Zij is ook aanspreekpunt voor ouders en collega's.

Het overzicht van de verdeling van mentorschappen hangt op elke groep, zodat ouders inzicht hebben wie mentor is van hun kind. Voordat een kind overgaat naar de volgende groep, wordt met ouders een kennismakingsgesprek gepland met de pedagogisch medewerker die in de nieuwe groep de mentor wordt van het kind.

Wanneer het kind overgaat naar de volgende groep of naar school, verzorgt de pedagogisch medewerker van de huidige groep ook de overdracht voor de pedagogisch medewerker van de nieuwe groep of voor de basisschool/BSO.

Overdracht naar basisschool en BSO

Om een doorlopende ontwikkellijn van het kind te verzorgen, vragen wij ouders bij de aanmelding van hun kind bij 't Kleine Volkje toestemming om een overdracht te mogen doen van het kind naar de basisschool en de BSO zodra het 4 jaar wordt.

Om deze brug te slaan en de opvoeders en verzorgers van het kind op de hoogte te stellen van de pedagogische en didactische behoeften dient het formulier 'Overdrachtsformulier Basisschool' behorend bij het kindvolgsysteem.

Dit formulier gaat samen met het gehele kindvolgsysteem mee met de ouders wanneer het kind afscheid neemt van 't Kleine Volkje. Ouders kunnen het formulier op deze manier inzien en overdragen aan school en Buitenschoolse opvang.

Hoofdstuk5: Pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers

Pedagogisch medewerkers

Bij 't Kleine Volkje werken gekwalificeerde en betrokken pedagogisch medewerkers, die op de hoogte zijn van onze antroposofische pedagogiek en deze ook mee helpen uitdragen. Allen hebben een VOG en staan ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang, waardoor zij continu gescreend worden.

Scholing en professionele ontwikkeling staan bij 't Kleine Volkje hoog in het vaandel. Zo hebben veel pedagogisch medewerkers van de peutergroepen van 't Kleine Volkje een VVE traject afgerond. VVE staat voor vroegtijdige voorschoolse educatie en is een programma dat pedagogisch medewerkers kennis aanreikt over de antroposofie, de taalontwikkeling en spelontwikkeling van jonge kinderen. Met de jaarfeesten als leidraad wordt een scala aan woorden en beelden aan de peuters overgebracht.

Alle pedagogische medewerkers van de babygroepen hebben een cursus gevolgd voor babyspecialisatie.

En voor medewerkers die vanuit de reguliere kinderopvang naar 't Kleine Volkje overstappen, bieden we een interne introductiecursus Antroposofie aan. Ook zijn er soms intervisiebijeenkomsten rond bepaalde thema's en organiseren we af en toe lezingen over bepaalde pedagogische onderwerpen.

Pedagogisch medewerkers in opleiding en stagiaires

Bij 't Kleine Volkje is er jaarlijks plaats voor één tot twee stagiaires. Dit gaat om Niveau PW 3/4 en HBO pedagogiek. Naast de reguliere stageplaatsen is er jaarlijks ruimte voor twee BBL werk-leertrajecten. Deze plekken zijn gereserveerd voor studenten van de school-Vak (school voor antroposofische kinderopvang).

Ook biedt 't kleine Volkje ruimte voor maatschappelijke stages vanuit de Vrije School.

De taken die stagiaires uitvoeren, worden gedurende de stageperiode opgebouwd volgens een vooraf opgesteld stappenplan. Begeleidingsgesprekken tussen de stagebegeleider en de stagiaire vinden eens per maand plaats gedurende één uur. Tussendoor of na het werk kunnen er korte evaluatiemomenten zijn van een kwartier om de dag taken te bespreken, vragen te beantwoorden en feedback te geven. Wanneer een stagiaire naar een volgende stap in het persoonlijk plan kan, wordt dit eerst met de stagebegeleider besproken. Niveau 4 en HBO stagiaires worden begeleid door iemand die minimaal HBO niveau heeft. Voor BBL stagiaire is een persoonlijk ontwikkelplan geschreven met een opbouw, waarin zij steeds meer verantwoordelijkheden krijgen. Zij worden ook gecoacht door de pedagogisch coach.

Stagiaires en pedagogisch medewerkers in opleiding starten op de groep met observeren van het groepswerk en doen huishoudelijk taken, zoals fruit klaar maken, tafel dekken en afwassen.

Bij voldoende bewezen vaardigheden worden de taken uitgebreid met verzorgende handelingen in de groepsruimte onder toezicht van de vaste leidster. Deze verzorgende taken bestaan b.v. uit: het aantrekken van de jasjes bij het naar buiten gaan, het verschonen aan de commode, het geven van flesvoeding.

Naast de verzorgende handelingen wordt het pedagogische handelen uitgebreid naar meer zelfstandigheid. Van een observerende rol, wordt er overgegaan naar een deelnemende rol en uiteindelijk een meer leidende rol. Hierin wordt van de stagiaire of pedagogisch medewerker in opleiding gevraagd dat zij spelbegeleiding bieden, voorlezen, vorm geven aan een activiteit voor de kinderen.

Handelingen waarbij de stagiaire en/of pedagogisch medewerker in opleiding alleen is met een kind/kinderen (zoals naar de wc gaan, kinderen naar bed brengen en buiten spelen), is

alleen mogelijk wanneer de stagiaire of pedagogisch medewerker in opleiding haar bekwaamheid heeft bewezen in alle eerder genoemde handelingen. 't Kleine Volkje biedt de gelegenheid dat de opdrachten, die zijn beschreven in het curriculum van de opleiding, kunnen worden uitgevoerd.

Vrijwilligers

Op 't Kleine volkje wordt graag met vrijwilligers gewerkt. Deze vrijwilligers kunnen zich inzetten op verschillende taakgebieden. Bijvoorbeeld: achter de schermen met werken in de tuin of het maken en repareren van speelgoed. Ook zijn er vrijwilligers die helpen op de groep. Zij helpen veelal met de huishoudelijke taken zoals het voorbereiden van een lunch voor de kinderen. Daarnaast kunnen zij ook een ondersteunende rol hebben in het uitvoeren van activiteiten met de kinderen, zoals knutselen of brood bakken.

Voor al deze vrijwilligers geldt dat zij geen intieme verzorgende taken uitvoeren zoals het verschonen of aankleden van kinderen. Wel kunnen zij helpen met het aantrekken van jaszjes voor het naar buiten gaan of een boek voorlezen voor het slapen.

Voor vrijwilligers geldt, net als voor alle anderen aanwezigen op locatie, dat zij in bezit zijn van een geldige VOG en in het personenregister gekoppeld zijn aan 't Kleine Volkje.

Hoofdstuk 6: Veiligheid en gezondheid

EHBO en BHV

't Kleine Volkje ziet het opvangen van kinderen als een grote verantwoordelijkheid. Om dagelijks de veiligheid en gezondheid van alle aanwezige kinderen te kunnen borgen, moeten de aanwezige medewerkers goed opgeleid en voorbereid zijn op eventuele calamiteiten. Op 't Kleine Volkje zijn bijna alle vaste medewerkers in bezit van een BHV en EHBO certificaat. Hierdoor zijn er dagelijks meerdere bedrijfshulpverleners aanwezig.

De locatieleidster zorgt ervoor dat dit jaarlijks herhaald wordt. Dit doen we doormiddel van een gezamenlijke BHV/EHBO scholing op locatie. Op deze dag vindt ook de jaarlijkse ontruimingsoefening plaats. Dit gebeurt volgens een ontruimingsplan onder de leiding van een gecertificeerde trainer die een verslag schrijft van de ontruimingsoefening en tips en adviezen geeft voor verbetering.

GGD

Wij worden daarnaast jaarlijks door de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) bezocht voor een inspectie t.a.v. wettelijke voorschriften voor onder meer hygiëne, de BKR (Beroepskracht-Kind-Ratio) en kennis van personeel m.b.t. bijv. protocollen. De GGD kijkt ook mee hoe we op 't Kleine Volkje omgaan met de veiligheid en gezondheid van de kinderen in de opvang.

Beleid Veiligheid en gezondheid

Dit staat beschreven in het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie omgaan met bepaalde risico's en welke maatregelen we treffen om voor kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's.

De kleine en grote risico's worden ieder jaar opnieuw geïnventariseerd door de pedagogisch medewerkers en de locatieleidster. Dit doen we met behulp van de gecertificeerde methoden *Gezondheidsmanagement en Veiligheidsmanagement voor kinderdagverblijven*.

Op basis van deze inventarisatie wordt de jaarlijkse risicoanalyse gemaakt. Hierin worden grote risico's voor ongevallen, ernstig letsel en grote risico's voor de gezondheid omschreven en ingeschat. Bij grote risico's wordt omschreven hoe hier naar gehandeld wordt. De risicobeschrijving moet er toe leiden dat eventuele gevaarlijke en ongezonde situaties worden voorkomen en opgelost (actieplan). Daarnaast kan het aanleiding geven tot een bijstelling van vastgestelde werkwijze en protocollen.

De jaarlijkse risicoanalyse en actieplan delen we met de oudercommissie en zetten ze voor ouders inzichtelijk op de website.

Meldcode kindermishandeling

Kindermishandeling komt overal voor. In Nederland zijn naar schatting minstens 80.000 kinderen per jaar slachtoffer van kindermishandeling. Tussen de 50 en 80 kinderen per jaar overlijden aan de gevolgen van kindermishandeling.

Kinderen die mishandeld worden hebben recht op hulp. En liefst zo vroeg mogelijk. De schade kan dan beperkt blijven. Kinderopvang is bij uitstek een plaats waar (een vermoeden van) kindermishandeling gesignaleerd kan worden.

Wij vinden het bij 't Kleine Volkje belangrijk om daar met aandacht mee om te gaan. Dit begint met goed observeren, het delen van waarnemingen en zorgvuldige begeleiding door de leidinggevenden en de directie. Wij gebruiken daarom de Meldcode kindermishandeling. Hier staan meerdere stappenplannen in, met wat er gedaan moet worden bij een vermoeden

op mishandeling of verwaarlozing. Jaarlijks bespreken de pedagogisch medewerkers dit protocol met de bijbehorende afweging- en signaleringkaders in de teamvergadering.

Ziekte

Binnen de kinderopvang geldt de algemene regel dat zieke kinderen thuis blijven, maar ziek zijn is een rekbaar begrip. Er kan onduidelijkheid ontstaan over wanneer een kind door ons opgevangen kan/mag worden of beter thuis kan blijven. Een kind moet in elk geval kunnen deelnemen aan het dagprogramma. Natuurlijk dragen wij naast zorg voor het individuele kind ook zorg voor de gezondheid van de groep in zijn geheel. Bovendien willen wij bij sommige ziektes extra voorzichtig zijn omdat een aantal kinderen niet (volledig) gevaccineerd is.

Er zijn ook richtlijnen van de GGD met wanneer een kind thuis moet blijven of naar de opvang mag. Daarnaast zijn wij als 't Kleine Volkje vanuit de antroposofische benaderingswijze van ziektes van mening, dat het voor een ziek kind het beste is om thuis te zijn waar het rust heeft en in zijn/haar eigen bed kan liggen met vertrouwde mensen om zich heen. Op een groep is het veel drukker voor een kind, het kan niet de persoonlijke aandacht krijgen die het nodig heeft. Doorgemaakte ziektes kunnen – mits er goede zorg en voldoende ruimte is om ziek te mogen zijn - een zinvolle betekenis voor de ontwikkeling van het kind hebben.

Vaccinaties

Binnen 't Kleine Volkje vangen wij ook kinderen op die niet gevaccineerd zijn. Mocht er sprake zijn van een uitbraak, dan zijn wij verplicht dit onmiddellijk te melden bij de GGD. De GGD schrijft in dat geval, afhankelijk van de aard en ernst van de situatie, maatregelen voor die wij moeten nemen. Vanaf dat moment treedt er dus een protocol van de GGD in werking. Verder volgen wij zoals altijd de hygiënemaatregelen zoals voorgeschreven vanuit het beleid voor veiligheid en gezondheid.

Hoofdstuk 7: Ouderbeleid

Een goed contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers is een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van de opvang. Het is de bedoeling dat er een stevige driehoek wordt gevormd tussen ouders, kind en pedagogische medewerker in het belang van het kind. Dit wordt vorm gegeven door:

- Dagelijkse overdracht: pedagogisch medewerkers proberen om, zowel bij het brengen als bij het halen, tijd te maken voor een kort moment van overdracht over de dag en over wat het kind heeft me gemaakt. Op de babygroep wordt elke dag in het schriftje geschreven.
- Nieuwsbrief: Vier keer per jaar informeren we ouders over het reilen en zeilen op onze kinderdagverblijf. Naast veel praktische informatie lichten we altijd ook een bepaald pedagogische onderwerp uit.
- Ouderavond: elk jaar wordt er in samenwerking met de oudercommissie een ouderavond georganiseerd. Doel hiervan is om ouders te betrekken bij het kinderdagverblijf en uit te wisselen over bepaalde pedagogische onderwerpen. Ook is het een fijn moment om andere ouders te ontmoeten.
- Oudergesprek: ouders worden op vaste momenten door de mentor van hun kind uitgenodigd voor een oudergesprek. Dan wordt door genomen hoe het met het kind thuis en op de opvang gaat.
- Oudercommissie: ook is er de oudercommissie, die een belangrijke brug slaat tussen de ouders van 't Kleine Volkje en de organisatie.
- Jaarfeesten: een paar keer per jaar worden ouders uitgenodigd om feesten als het Lentefeest / Oogstfeest, Sint Jan, Sint Maarten en Kerst mee te vieren.

Als ouders naast deze contactmomenten behoefte hebben aan een overleg met de pedagogisch medewerkers kan dit altijd worden aangevraagd. Ook kunnen pedagogisch medewerkers dit initiëren als zij zorgen hebben of behoefte aan meer uitwisseling of afstemming.